

Commissie Toezicht Arrestantenzorg eenheid Zeeland & West Brabant

Jaarverslag 2017

Inleiding

De Commissie Toezicht Arrestantenzorg (CTA) houdt binnen het gebied van de eenheid Zeeland & West Brabant toezicht op alle plaatsen waar de politie arrestanten insluit en/of verzorgt.

In de regio zijn er 23 locaties

Type	Aantal	Verblijf	Toezicht	Voorziening	Beheer
cellencomplex	3	meerdaags	arrestantenverzorger	cel	Politie
rechtbank	2	kantoortijden	arrestantenverzorger	ophoudkamer	rechtbank
(team) bureaus	18	max. 9 uur+	politie	ophoudkamer	politie

In 2017 werden de cellencomplexen in Breda, Middelburg en Tilburg 2 keer geïnspecteerd. De rechtbanken in Breda en Middelburg 1 keer. Van de 18 (team)bureaus met ophoudkamers werden er 16 geïnspecteerd.

De inspecties werden uitgevoerd op basis van een landelijk ontwikkeld inspectieformat. Dat is een goed hulpmiddel bij het streven naar uniformiteit in de beoordeling. Dit kon echter niet voorkomen dat commissieleden in de praktijk soms hun eigen interpretatie moesten geven omdat bij bepaalde items een normstellend kader ontbreekt of de leden een verschillende visie hadden.

Dit zijn punten van aandacht voor het LCTA¹ en de politieorganisatie en zij kwamen regelmatig aan de orde bij het bespreken van de verslagen tijdens de vergaderingen van de commissie. Discussiëren over interpretatie, conclusies en aanbevelingen zijn een belangrijk middel om de kwaliteit van de inspecties te behouden en te verhogen. De onderlinge samenwerking en sfeer waren goed. Niet alleen bij de leden onderling maar zeker was dit ook het geval bij de samenwerking met de betrokken politiefunctiearissen.

De commissie

Taak

De commissie heeft, conform artikel 24 van het Besluit Beheer Politie, tot taak toezicht te houden op de arrestantenzorg, gevraagd en ongevraagd aan de korpschef advies uit te brengen en inlichtingen te geven omtrent aangelegenheden betreffende de arrestantenzorg. Jaarlijks brengt zij rapport uit over haar werkzaamheden en bevindingen over het voorafgaande jaar. Dit jaarverslag is een globale beschrijving van de bevindingen naar aanleiding van de gedetailleerde inspectieverslagen.

¹ Bij de landelijke vergaderingen van de LCTA worden dergelijke punten besproken. Bij de LCTA-studiedag kwam bevorderen van de kwaliteit aan de orde.

Samenstelling

Naam	Benoemd tot	Termijn	functie
Dhr. P. A. van den Ouden	31 mei 2019	1 ^e	voorzitter
Mw. S.M.E. van Fraaijenhove	14 maart 2019	2 ^e	vice voorzitter
Dhr. H.J. Groenewegen	23 maart 2017	2 ^e	lid
Dhr. G.B.W.M. Wensing	7 april 2018	2 ^e	lid
Mw. M.C.J.A. Konings	1 september 2018	1 ^e	lid
Dhr. B. van der Linden	1 september 2018	1 ^e	lid
Mw. K.T. Habets	31 mei 2019	1 ^e	lid
Dhr. T.J.M. Ruikes	31 mei 2019	1 ^e	lid
Mw. T.P. Sebus	31 mei 2019	1 ^e	lid

De heer H.J. Groenewegen is in het voorjaar afgetreden na het voltooiën van twee termijnen. In het tweede kwartaal van 2018 zal de heer B. Wensing aftreden omdat zijn zittingsperiode dan is afgelopen. In de tweede helft van 2017 was er een werving-/sollicitatieprocedure voor het invullen van de twee ontstane vacatures. Dit heeft twee geschikte kandidaten opgeleverd.

Het aantal sollicitanten was niet hoog. Dat is jammer gezien het belang van de commissie en haar werkzaamheden. De sollicitatiecommissie constateerde dat de kwaliteit van de sollicitanten niet altijd overeenkwam met de door gestelde eisen. Gelukkig waren er enkele uitzonderingen die dan ook lid van de commissie worden.

Het is wenselijk om de werving en procedure goed te evalueren en zo nodig te herzien. Een aandachtspunt daarbij is dat de commissie geen afspiegeling is van onze samenleving. Wij hebben geen leden met een niet westerse achtergrond.

Werkwijze

Er werd geïnspecteerd aan de hand van het inspectieformat. De commissie kwam vier keer bijeen om de verslagen te bespreken, deze vast te stellen en om de werkwijze af te stemmen.

Naar aanleiding van de rapportages werden er afspraken gemaakt met de eenheid om verbeterpunten, waar mogelijk, aan te pakken. Realisatie werd besproken in de commissie.

Bevindingen

De bevindingen van de commissie worden hieronder in hoofdpunten uiteengezet.

Ontvangst, rondleiding en bezetting

Zoals ook in 2016 het geval was, werden ook dit jaar de commissie leden over het algemeen goed ontvangen en werd er ruim de tijd genomen voor de rondleiding en de inhoudelijke bespreking van de inspectiepunten. Een enkele keer kwam het voor dat door de werkdruk en onderbezetting er niet direct een functionaris beschikbaar was.

Bij enkele locaties was de CTA (nog steeds) niet bekend. Dit blijft een punt van aandacht.

Huisvesting en vervoermiddelen

Ook in 2017 was de veiligheid van de vervoermiddelen een punt van aandacht. Het feit dat er in de busjes voor arrestantenvervoer geen veiligheidsgordels beschikbaar zijn blijft voor

de commissie een zorgelijk punt. Volgens de richtlijnen is dit correct maar de commissie vindt dit onaanvaardbaar omdat de veiligheid van de arrestanten bij een ongeluk tijdens het vervoer in het geding is. Naar aanleiding van onze rapportage in 2016 over dit punt zou de eenheid het standpunt van de commissie onder de aandacht brengen van de facilitaire dienst. De commissie is van mening dit veiligheidsprobleem niet wordt aangepakt².

De commissie adviseert om heldere en duidelijke criteria te formuleren waarbij de veiligheid van de arrestanten prioriteit heeft. Nu ontbreekt er een landelijk toetsingskader waarop geïnspecteerd kan worden.

Suicidepreventie is een blijvend aandachtspunt, ook in 2017. Bij veel ophoudkamers zijn de deuren met scharnieren aan de binnenkant bevestigd wat een risico is. De eenheid zou dit onder de aandacht brengen van de facilitaire dienst. Het is de commissie niet duidelijk of dit gezorgd heeft voor een concreet plan van aanpak.

De commissie adviseert om alle ophoudkamers te voorzien van deuren met scharnieren aan de buitenkant.

De hygiëne met betrekking tot de oogdouches is verbeterd. Er werden meer oogdouches aangetroffen die goed afgedekt waren met doppen³. Maar op sommige locaties was de hygiëne/ preventie nog niet optimaal⁴.

Veiligheid

De BHV kwam bij alle inspecties aan de orde. Bij de cellencomplexen en rechtbanken is de BHV goed geregeld. Bij de (team)bureaus was echter het beeld wisselend: Niet alle functionarissen zijn BHV geschoold. Er werd wel gestreefd naar een voldoende bezetting van BHV-ers, maar dit was rooster-technisch niet altijd mogelijk.

Op sommige locaties ontbrak planning en logboek. Het was daarom niet altijd duidelijk wat er met de bevindingen van een ontruimingsoefening werd gedaan. Soms was ook niet duidelijk óf er wel werd geoefend.

Men ziet wel het belang van BHV en veiligheid maar er is blijkbaar niet voldoende organisatorische inbedding. Er moet nog veel verbeterd worden. De commissie vindt dit een punt van zorg dat deze verbetering zo lang moet duren.

Verzorging/ bejegening

Over het algemeen was een correcte registratie, opbergen en laten tekenen van de arrestant voor de ingenomen goederen op orde. Bij verschillende locaties waren er kleine aandachtspunten die snel opgelost kunnen worden.

Bevindingen met betrekking tot de specifieke locaties

De bevindingen van de commissie worden hieronder in hoofdpunten uiteengezet.

² Bij de uitgangspunten van de landelijke aanbesteding voor nieuwe busjes wordt er niets over autogordels vermeld.

³ De oogdouches worden regelmatig doorgespoeld conform protocol.

⁴ Bijvoorbeeld: wel doorspoelen maar geen registratie of wel doorspoelen maar niet afgedekt met doppen.

Rechtbanken

De planning van de zittingen en vervoer van en naar de rechtbank was ook in 2017 een cruciaal punt. Nog steeds verblijft een arrestant veel te lang dan noodzakelijk is in de rechtbank.

De Nationale Ombudsman heeft eind 2017 een rapport⁵ gepubliceerd met de resultaten van een onderzoek naar de duur en wijze van opvang van gedetineerden in de ophoudkamers van rechtbanken. De conclusie is dat het onaanvaardbaar is dat gedetineerden langer dan zes uur verblijven in de ophoudkamer.

De commissie deelt deze conclusie en is van mening dat er nu echt maatregelen genomen moeten worden om te zorgen voor een efficiënte planning van de zittingen en efficiënt vervoer door DV&O.

Zorg en medicatie zijn kwetsbare punten omdat er velen hiervoor verantwoordelijk zijn: inrichting, vervoerder, rechtbank en, als redder in nood, de GGD-arts. Ook is hierover geen informatie beschikbaar over de arrestant. Dit vraagt extra aandacht van het personeel. Bij een lang verblijf is het niet mogelijk om te luchten omdat daarvoor geen voorzieningen zijn.

De CTA vindt dat arrestanten zo kort mogelijk in de rechtbank moeten verblijven. Dit vraagt om een efficiënte planning en afstemming⁶.

Cellencomplexen

Over het algemeen is de CTA tevreden over de wijze van bejegening van arrestanten, alsmede de hygiëne.

Ook in 2017 was de kwaliteit van de voeding niet goed⁷.

In alle drie de complexen was er aandacht voor de opvang van en omgang met verwarde personen. De CTA adviseert een betere herkenning van personen met een (licht) verstandelijke beperking te bevorderen.

In 2016 werd in het CC Middelburg geconstateerd dat de medische overdacht met de PI niet optimaal is. In 2017 werden er wel stappen gezet om dit efficiënter te laten verlopen. Maar de samenwerking met de GGD-artsen bleef soms moeizaam en een terugkerend punt van aandacht. Knelpunten werden besproken met het management.

Ophoudkamers

Opvang van verwarde personen was ook in 2017 een belangrijk aandachtspunt. Gelukkig is samenwerking met de GGZ om deze mensen op te vangen verbeterd. Dat is een goede ontwikkeling. Maar de opvang is zeker nog niet optimaal.

Zo blijft in Zeeuws-Vlaanderen de problematiek van verwarde personen een onverminderd groot knelpunt. Wekelijks wordt men hiermee geconfronteerd. Weliswaar kan nu ook vanuit

⁵ Onaanvaardbaar oponthoud van gedetineerden in ophoudkamers. Publicatiedatum: 15 december 2017, rapportnummer 2017/140,

⁶ Ook in 2016 heeft de commissie opgemerkt dat dit verbeterd moet worden.

⁷ Dit is een aandachtspunt bij de lopende aanbesteding. Onduidelijk is of die is afgerond.

Zeeuws-Vlaanderen een beroep worden gedaan worden op de SPOR-opvang in Goes maar de afstand naar Goes is dermate groot dat de politie toch nog regelmatig zelf in actie moet komen. Een oplossing van dit probleem zou GGZ-opvang voor verwarde personen in bijvoorbeeld Terneuzen kunnen zijn.

Op de Zeeuwse eilanden worden mensen met problemen meestal direct naar Torentijd gebracht. Verwarde personen gaan naar het SPOR in Goes.

De ervaringen met de GGZ wisselend: soms laat men lang op zich wachten. Maar er zijn ook goede contacten met de crisisdienst. Ook in West-Brabant zijn er inmiddels voorzieningen om verwarde personen centraal op te vangen. Op sommige locaties wordt er gewerkt met een protocol.

Over het algemeen kan gesteld worden dat de contacten met de GGZ/ GGD redelijk tot goed zijn. Maar de wachttijden zijn soms erg lang.

Er is aandacht voor arrestanten die (licht) verstandelijk beperkt zijn en voor jeugdigen. Bij de basisteams zijn er jeugdagenten⁸. De CTA adviseert een snellere herkenning van personen met een (licht) verstandelijke beperking te bevorderen.

Ter afsluiting

In mei 2015 is er een rapport verschenen n.a.v. een onderzoek naar de arrestantenzorg in Nederland door de inspecties van Veiligheid en Justitie & Gezondheidszorg. Een deelrapport betreft de eenheid Zeeland-West-Brabant: Onderzoek naar de arrestantenzorg in de eenheid zeeland – West-Brabant.⁹

Het rapport is met een aantal aanbevelingen gekomen. De CTA heeft door haar wijze van inspecteren aandacht besteed aan deze aanbevelingen en concludeert dat de organisatie volop bezig is met deze aanbevelingen en op de goede weg is. Ook in 2018 en volgende jaren zal de CTA hier aandacht aan besteden.

P. van den Ouden MPM
Voorzitter

28 maart 2017

⁸ Er kan bij de basisteams niet gegarandeerd worden dat die altijd aanwezig zijn. Bij de cellencomplexen zijn er tijdens iedere dienst aandachtfunctionarissen aanwezig.

⁹Het rapport is te vinden op: <https://www.inspectie-jenv.nl/Publicaties/rapporten/2016/01/26/deelverslag-arrestantenzorg---eenheid-zeeland-west-brabant>